

ע ל ה פ ר ק

הייצוא קם ויהי!

של הענף, בהתחשב עם כוח הקליטה של השוק המקומי, הועמדו העדרים במשקים בגבולות צרים למדי ועל ידי טיפוח הייצוא אפשר יהיה להגביר את ניצול פוטנציאל הייצור ולשפר את מבנה ההכנסה של המשק. שוק ייצוא קבוע — תהיה לו גם השפעה מייצבת על מחירי הבקר המקומי. ודבר אחרון, בלתי מבוטל אף הוא, תרומה להכנסת מטבע חוץ לאוצר המדינה. אכן, כל אחד מן הסיכויים האלה ראויים לכל מאמץ על מנת לממשו.

יש למשקים שלנו מה להציע וקבוצת המבכירות הראשונה, חלוצת הייצוא תוכית. היתה זו קולקציה לדוגמה, הן מבחינת האקסטריאר של כל מבכירה ומבכירה, הן מבחינת האחידות של הקבוצה כולה, ועל כולם — מבחינת המוצא והייחוס של הבהמות, אשר כל ארץ ותיקה ומנוסה היתה מתברכת בהן.

עם כל ההצלחה, בה עבר המשלוח הראשון וחברינו שעסקו בו ראויים לכל שבח — התברר שבשביל להמשיך ביצוא באופן יעיל צריך יהיה ליצור כלים ראשוניים, לשכלל דרכי עבודה וטייפול באדמיניסטרציה. כמובן שההתקדמות הבטוחה ביותר תבוא עם הרחבת העבודה ועם צבירת ניסיון עצמי.

הטכניקה חשובה מאוד לעבודת היצוא אבל עולים עליה במשקל הגורמים — הכרת הבוקרים בערך היצוא, אשר נדמה לנו כי קשה להפריז בו. אם דברנו מעל במה זו בחוברת הקודמת במסגרת הערכת עצרת הפרסים למגדלי בקר על

שישים המבכירות הראשונות, במסגרת היעסקה עם פירמה פרסית, הגיעו לתעודתן חרצעד הראשון לייצוא בקר-טיפוח לחלב הפך בזה לעובדה קיימת. בוקרי ישראל — ובעיקר הוותיקים שבתוכם — עומדים נפעמים מול ההתחלה החדשה ובלי משים עוברים לפני עיני רוחם, כבמהירות של סרט, פרשיות ההתפתחות של ענף הבקר בארץ מאז ההתחלות בבן שמן ומקוה-ישראל, דרך דגניה והיבוא ההרלנדי הראשון לביצות פבארה שליד בנימינה, יבוא הגזעים — השווייצר, האירשירי והדני האדום ועד ליבוא של ההולשטיין-פריזי האמריקאי. פרשיות של חבלי-קליטה והסתגלות, של מאבק עם מחלות, בעיות פוריות והזנה, אירגון, שיכון ומיכון העבודה ובמרכזן הבוקר — המתישב הבלתי מנוסה, המתגבש ועולה יחד עם עדרו, עובד ומשתלם בלי הרף, מלקט כל פירור של ניסיון עצמי ומשכיל לצרף לידיעתו מנסיונם של חקלאים נאורים מארצות רחוקות. סרט ארוך, ארוך, מלא מתח יצירה, מלווה לבטים והישגים, אכזבות והצלחות, הנה אפשרויות חדשות ומשימה חדשה.

אין ספק, כי פיתוח יצוא בקר לחלב צופן בחובו סיכויים חשובים לענף מכמה אספקטים. בראש וראשונה סיכוי של הכנסה ישירה נוספת למשק אשר יספק בהמות ליצוא. בממדים רציניים עשוי סעיף הכנסה זה להיות בעל משקל מכריע במאזן הענף במשק. נוכח התכנון החדש

שאין הייצרן יכול לוותר על המחצית החסרה ונחזק את ידי המועצה להמשיך בפעולה עד כדי השגתה.

חשבון הסובסידיה למושק

כזכור נחתם הסכם הסובסידיה האחרון לפי השנה האזרחית — מ־1.1.1960 ועד 31.12.1960 על סכום כולל של 11.25 מיליון לירות. סכום זה צריך היה להבטיח לייצרן מחיר סביב 28 אג' לכל ליטר חלב לפי מיכסת השיווק של תשי"ח. פלוס תוספת הייצור מההתישבות החדשה, בגבולות 10,000 אלפים ליטר ליחידה התישבותית לשנה, ועוד 6.5 מיליון ליטר חלב, תוספת למשקי ההתישבות הוותיקה לשם תיקון המכסה של תשי"ח. הכמויות האלו ביחד הסתכמו ב־205 מיליון ליטר בקירוב וכל יתר החלב הוכרו כ־בלתי מוגן" ומחוץ למסגרת הסובסידיה. אחרי מו"מ נוסף הושגה הסכמת משרד החקלאות להקצות סובסידיה של 2 אג' לליטר גם לחלב ה־בלתי מוגן". בהתאם להסדר זה קיבלו המשקים הוותיקים עבור חלק החלב שלהם כ־24.5 אג' הליטר. אם בחודשי השפע העונתי אפשר היה ליישב בדוחק את ההפליה בין "חלב מוגן" ו"בלתי מוגן", הרי בחודשים של מחסור בחלב ושימוש באבקת חלב במחלבות יש בדיפרנציאציה זו קיפוח שאין לשאת אותו. המועצה לחלב תבעה את ביטול ההפליה עוד בהתחלת הקיץ אולם הוא הושג רק מן ה־1.9.1960, והחל מתאריך זה יקבלו כל המשקים מחיר אחיד עבור כל החלב אשר ישווקו בתנאי שכמותו אינה חורגת מגבולות התכנון החדש לקראת תשכ"ד. רק משקים אחדים עוברים את המסגרת הזו בכמויות חלב קטנות. בקשר לחלב ה־בלתי מוגן" בתקופת שמונת החודשים הראשונים מתנהלים עוד דיונים ויתכן ותושג עוד תוספת־מה למחירו.

הצורך לפתח תודעת טיפוח בקרב הבוקרים, נרסן עליה הפעם את ההכרח לנטוע "תודעת יצוא" בהכרת המגדלים. זוהי משימה לטווח ארוך, אבל בלעדיה לא נוכל להתקדם. נחוץ להקדיש מחר שבה רבה בשביל לגבש מערכת אמצעים בשטח ההסברה והפרסום, במתן תעודות ופרסים על מנת להחדיר את ערכו של היצוא בהכרת רבים ככל האפשר. מתוך מגע עם ארצות יצוא בקר ותיקות למדנו לדעת מה גדולים המאמצים, אותם עושים המדגלים כדי להימנות עם המייצאים, שהם ממש בבחינת שכבה מיוחדת, המהווה את העלית. איננו מתכוונים להטיף ליצירת "מעמד" דות" בקרב הבוקרים, אולם את היסוד החיובי של מסורת יצוא עלינו לאמץ ולסגלו לתנאינו המיוחדים.

מחיר החלב

באמצע ספטמבר — השנה — הגישה מועצת החלב תביעה לשר המסחר והתעשייה להעלות את מחיר חלב־השתייה לצרכן ב־4 אג' הליטר ולהעמיד אותו על 44 אג'. התביעה הזו זכתה לתמיכה מלאה מצד כל הגורמים המיוצגים במועצה: אפילו נציגת הצרכנים הצביעה בעד תוספת הכנסה זו למשק אם כי תבעה כי מחציתה תבוא מקופת המדינה ומחציתה השניה תוטל על הצרכן. גם משרד החקלאות תמך בדרישה ללא הסתייגות. ההעלאה הזו, נוסף על ייקור מחירי התוצרת שחלה ב־3.9.60, צריכה היתה לאפשר תשלום 30 אג' לליטר חלב לייצרן, בממוצע שנתי.

בתשובה לתביעת המועצה החליט משרד המסחר והתעשייה להעלות את הסובסידיה לחלב שתייה החל מה־20.9.60, ומן ה־1.11.60 הוחלפה תוספת זו בייקור חלב השתייה לצרכן בשתי אגורות. שר המסחר והתעשייה רוצה לראות בזה את התביעה כולה כמחוסלת, אולם ברור לגמרי